

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-02-03
Besvaras senast
2022-02-24

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:321 Inrättandet av en kriskommission om LSS

Fallet med Agneta, 64 år, i DN den 2 februari 2022 sätter blyxtbelysning på en del av välfärden som är vardag för alldeles för många. Människor med omfattande behov och lagstadgade rättigheter blir av med dessa på, enligt mig, tvivelaktiga grunder. Att en människas liv kan slås i spillror av en av våra största myndigheter, enbart med en anonym anmälare som grund, är ovärdigt ett välfärdssamhälle som svenska. Det är uppenbart att de mänskliga rättigheterna åsidosätts utan att den drabbade får eller kan komma till tals och att myndigheten även bryter mot sina egna interna regler och instruktioner. Att åberopa 15–16 år gamla läkarintyg kan inte anses relevant när den nuvarande dagliga livsföringen och nedsättningar bortses ifrån.

Assistansberättigade personer inom LSS har sedan 2014 minskat med cirka 1 650 med en statlig besparing på cirka 3,3 miljarder kronor. Cirka 18 procent av de som sökt sjuk- eller aktivitetsersättning för att de på grund av varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan arbeta har blivit av med den. Dessa siffror är Försäkringskassans egen statistik. Det är tydligt att Försäkringskassan och ett antal kommuner hamnat långt ifrån lagstiftningens intentioner och lagens bokstav. Detta är ett stort tapp i förtroendet för tryggheten i välfärden och måste snarast upprättas. LSS är en rättighetslagstiftning med höga intentioner som ska bibehållas.

Vi i Liberalerna anser att det nu behövs en akut kriskommission för att snabbt komma till rätta med den tysta katastrof som dagligen sker i vårt land. Kriskommissionen behöver lämna snabba slutsatser som på kort sikt stoppar avslagshysterin och myndighetens omfattande övertramp mot lagens bokstav, syfte och intention. Dess arbete bör redovisas till regeringen inom sex månader, varefter regeringen bör åläggas att mycket skyndsamt återkomma till riksdagen med ett åtgärdsprogram. Alla dessa steg bör ske före valet i september.

På längre sikt behövs en LSS-inspektion, precis som vi har en Skolinspektion. Det bör handla om en myndighet som står på rättighetsbärandens sida och säkerställer människors möjligheter att leva sina liv, och det handlar om ett stort svinn av våra värdefulla skattepengar som försvinner i kriminalitet. Kort sagt: Det handlar om människors rättigheter, rättssäkerhet, respekt för skattepengar, det vill säga ordning och reda inom LSS. LSS-inspektionens verksamhet ska bestå av flera olika delar. Det övergripande målet måste dock vara att bidra till att personer med funktionsnedsättning ska ha goda levnadsvillkor och kunna

leva som andra.

Det är huvudmännen för LSS, det vill säga staten för huvuddelen av assistansen och kommunen för de andra nio insatserna, som har ansvar för kvalitet och rätt utförande. LSS-inspektionens roll blir att granska, kontrollera och följa upp att lagens intentioner följs och att den enskildes rättigheter uppfylls.

Inspektionen bör också få uppdraget att leda en allmän rättshjälp för stödberättigade som drabbats av myndigheters avslag och neddragningar. I samband med tillsyn och kvalitetsgranskning bör LSS-inspektionen kunna utfärda råd och vägledning om vad Försäkringskassan eller kommunen behöver rätta till utifrån de krav som finns i lagstiftningen. Man måste också kunna ge råd och stöd till LSS-berättigade inom ramen för rättshjälpen. Rättshjälpen måste vara en självständig funktion vid inspektionen. Ytterst bör skadestånd kunna krävas från huvudmannen och/eller utföraren om inte rättigheterna tillgodoses.

Med anledning av detta vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

1. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för assistansberättigades utsatta akuta situation, med allt vad det innebär av rättsosäkerhet, lättvindigt initierade utredningar och bristande delaktighet i beslutsfattande som rör dem och deras dagliga liv?
2. Vad avser ministern göra för att få bukt med ovan nämnda problem?
3. Kommer ministern och regeringen att tillsätta en kriskommission för att få en snabb genomlysning av den akuta situationen för assistansberättigade?

.....
Bengt Eliasson (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch